

KULTURNÍ KALENDÁŘ

města

HRANIC

Květen 1963

Vydává Osvětová beseda v Hranicích — Cena 20 hal.

KULTURNÍ KALENDÁŘ NA KVĚTEN

1. st Budiček — 6,30 hod.
 Májový průvod — 9,00 hod.
 Manifestace v Parku kultury — 10,00 hod.
 Koncert dechové hudby — 11,00 hod.
 Lidová veselice s bohatým kulturním pořadem v Parku kultury — 15,00 hod. K tanci hraje taneční orchestr D-62.
9. čt Slavnostní kladení věnců k „Památníku družby“ — 9,30 hod.
11. so Veselice ZV ČSM — Lázní Teplic n. B. — V osvětové besedě — 20,00 hod.
12. ne Beskydské divadlo. Sokolovna 20,00 hod.
19. so Baletní pohádka: „Aladinova lampa“. Baletní studio OB a ZK Sigma. Sokolovna 19,30 hod.
28. út Koncert Naděždy Knyplové, sólistky brněnské opery L. Janáčka. — Sál Lidové školy umění. — 20,00 hod.
- Bez data: VIII. abonentní koncert: Ostravské dechové kvinteto. Sál Lidové školy umění. 20,00 hod. Odpoledne v 15,00 hod. výchovný koncert.

**KULTURNÍ KALENDÁŘ ČS. STÁTNÍCH LÁZŇÍ
 TEPLICE NAD BEČVOU**

2. čt Veselá estráda prostějovských umělců. — Marian Mucha a ostatní. — Bečva.
3. pá Klasický pořad. Apolin - violoncello a Kvapil - klavír. — Sokolovo.

4. so Koncert Věry Šabacké, koncertní pěvkyně,
klavír A. Heiderová. — Sokolovo.
5. ne Smyčcový orchestr ZK ROH Sigma Hranice.
— Bečva.
10. pá Klavírní koncert Zdeňka Kožiny. — Sokolovo.
11. so Národopisný soubor „Bača“. — Bečva.
17. pá „Verdiho operou.“ Účinkují členové ostravské
opery. — Sokolovo.
18. so Večer árií a písní. Zpívá Z. Tugendlieb, člen
opery opavského divadla Z. Nejedlého. —
Sokolovo.
23. čt Koncert Věry Šabacké, koncertní pěvkyně,
u klavíru A. Heiderová. — Sokolovo.
24. pá Klavírní koncert J. Páleníčka. — Sokolovo.
25. so Národopisný soubor zdravotního střediska
ze Vsetína. Zpívá Jarmila Šuláková. — Bečva.
31. pá Veselá estráda prostějovských umělců. —
Marian Mucha a ostatní. — Bečva.

Každou středu koncert náladové hudby ZK
Sigma Hranice. — Bečva.

Pořady začínají vesměs v 19,30 hodin.

PROGRAM HRANICKÝCH KIN

● KINO SVĚT

- 1.— 2. U stropu je pytel blech. ČSSR. Mládež ne.
- 3.— 6. Kalypso. Francie. Širokoúhlý. Mládež ne.
- 7.— 9. Život, který mám rád. Japonsko. Širokoúhlý.
Mládež od 10 let.
- 10.—13. Letos v září. ČSSR. Mládež ano.

- 14.—16. Televizní kinematofor. ČSSR. Mládež ano.
 17.—20. Důležitý muž. Mexiko. Širokoúhlý. Mládež ne.
 21.—23. Husarská balada. SSSR. Mládež od 10 let.
 24.—30. Tři muži ve člunu. Anglie. Širokoúhlý. Mládež ne.
 31. Hranice neznámá. SSSR. Mládež od 10 let.

● KINO OKO

- 1.— 2. Romeo a Julie. ČSSR. Mládež ano.
 3.— 6. Ohrada. Francie. Mládež ne.
 7.— 9. Poslední etapa. ČSSR. Mládež ano.
 10.—16. Julie, ty jsi kouzelná. Rakousko. Mládež ne.
 17.—20. Zítra bude premiéra. Polsko. Mládež od 10 let.
 21.—23. Propustka na břeh. SSSR. Mládež ano.
 24.—27. Komu tančí Havana. ČSSR. Mládež od 10 let.
 28.—30. Mistr všech oborů. Bulharsko. Mládež od 10 let.
 31. Smrt si říká Engelchen. ČSSR. Mládež ne.

● PŘEDSTAVENÍ PRO MLÁDEŽ

8. Záhada skleněnky. NDR.
 18. Zuzančiny pohádky. ČSSR.
 25. Kristýna a čápi. NDR.

Kino ČAS každou neděli od 9 do 11,30 hod. nepřetržitě.

HRANICKÁ PROPAST

S přicházejícím jarem ožívá i turistický ruch. Zanedlouho v letních měsících zastaví téměř denně několik zájezdů v lázních Teplicích nad Bečvou. Turisté a návštěvníci z nejrůznějších míst našich zemí se vyhrnou z autobusu, navštíví aragonitové jeskyně, projdou se chvíli po lázních a již ujíždějí zase dále. Jen malý počet z nich nelituje námahy a vystoupí za teplickým nádražím do příkrého kopce až k propasti. A tak letní ticho okolo ní bývá rušeno jen občas křikem kavek nebo hlasy jednotlivých návštěvníků, velmi často hostů z lázní Teplic. A přece tento pozoruhodný a jedinečný přírodní výtvor by si zasloužil větší pozornosti návštěvníků našeho kraje.

Hranická propast je známa již dávno a v starší i největší literatuře najdeme o ní také řadu zmínek. Vztahuje se k ní i mnoho pověstí a je s ní spojeno také dost tragických událostí.

V našem článku uvedeme některé nejzajímavější poznatky a názory našich předků o Hranické propasti.

Vrátíme-li se téměř o čtyři sta let zpět, najdeme na pokraji této děsivé prohlubně učeného doktora Tomáše Jordána z Klausenburku, lékaře zemského v markrabství moravském. Navštívil tehdy lázně Teplice, zkoumal léčivé vlastnosti kyselky a vystoupil i na kopec naproti lázním a co zde spatřil, popsal ve svém spise: „Kniha o vodách hojitedlných neb Teplicech moravských“ z r. 1580:

„... naproti lázni na druhé straně řeky hora jest vysoká a příkrá, na kteréžto hory vrchu jest veliká jáma (hrozno na ní hleděti), od vrchu až dolů procházející jako propast aneb radše peklo nějaké, do kteréhož před časy lidé na smrt odsouzení metáni bývali. V té propasti na dně jest louže neb voda stojatá, do níž, jakž zvíř neb jiná hovada vpadnou, hned se potopí a zahynou: tolikéž dříví a jiné věci, kteréž se tam, když kdo chce hlubokost její změřiti, shůry pouštějí: aniž jest kdo kdy hlubokosti její vystihnouti mohl, takže by někdo ne zle a scestně smysliti mohl, že z té propasti voda skrze podzemní prů-

duchy pod řekou na druhou stranu prochází a tu se teprv ven prejští. Nebo když se řeka rozvodní a z běhu svých vystupuje, také se zřejmě poznati může, že v té propasti vody přibývá.

Pustili se někteří z našich do té propasti, a okusivše té vody, našli ji smrdutou býti, rovně jako vodu stojatou, snad proto, že dlouho pohnuta nebyvši, od toho dlouhého stání poněkud zhněla. Čehož znamení byla šlemovitost zelená, kterouž svrcek té vody potažen a překryt byl: a pravili, že žádná hojitedlná moci neb chuti při ní nenašli, ačkoliv obyvatelé touž chuť a moc, jako druhé vodě, jí připsují.

Rozprávěl mi jeden dobrý přítel můj, kterýž téměř již v sedmdesáti letech jest, že za mladých let svých, chtěje hlubokost její vystihnouti, v ní plovat a pod vodu se pustil, zda-li by dno najíti mohl: ale že to daremné bylo, ačkoliv plovati dobře uměl.“

Aby se známost o moravských léčivých vodách rozšířila po celém tehdejším vzdělaném světě, vydal Tomáš Jordán o šest let později svůj spis i latinsky a ten skutečně splnil svůj úkol:

Když v roce 1650 vydal německý topograf M. Zeiler u proslulého tiskaře Matouše Meriana ve Frankfurtu svou topografii Čech, Moravy a Slezska pod názvem Topographia Bohemiae, Moraviae et Silesiae, uvádí zde i Hranice. Píše o nich mimo jiné, že to bylo před válkou (rozuměj třicetiletou) krásné městečko, v jeho blízkosti u řeky Bečvy jsou lázně a jako podivuhodnou věc zdůrazňuje, že v kopci proti lázním je bezedná propast, do níž před časy byli házení zločinci. Zmiňuje se přitom, že pramenem pro tuto informaci byl mu spis Tomáše Jordána.

To však nebyla v 17. století jediná zmínka o propasti, uveřejněná v cizině. Již předtím v roce 1627 vydal tiskem Jan Ámos Komenský v Amsterdamu svou pečlivě zpracovanou mapu Moravy. Najdeme na ní řadu údajů z našeho okolí a je možné, že je Komenský znal z vlastního poznání. Blízko Hranic nakreslil malou vaničku jako lázně Teplice a na pravém břehu řeky Bečvy naznačil kopec, vedle něhož připsal český nápis: Propast.

Jak již Tomáš Jordán připomíná, už tehdy se mnozí pokoušeli zjistit hloubku jezírka na dně propasti, ovšem bez úspěchu. Není proto divné, že vznikl názor, že propast je bezdná. A s tímto tvrzením se setkáváme ještě koncem 18. století v místopise Moravy od Františka Josefa Schwoye. V třetí díle své Topographie vom Markgrathum Mähren z r. 1794 uvádí, že u Hranic naproti lázním mezi městem a vsí Ústím na kopci ve skále je malé jezírko bezdné hloubky, které obyvatelé nazývají Propast.

V roce 1809 věnoval spisovatel Jurende hranické propasti v kalendáři Mährischer Wanderer obšírné pojednání pod názvem: „Das Gevatterloch, eine Macocha im Kleinen“ — Krotrova díra, Macocha v malém. Uvádí zde nejen popis propasti, ale píše, že se pokusil i přesně změřiti její hloubku. Ze skaliska na západní stěně spustil provázek dolů až k vodní hladině jezírka. Naměřil 36 sáhů a jeden střevíc, to je přibližně 68 a půl metru. Pokoušel se také odhadnout hloubku tůně a podle sklonu východní stěny usuzuje, že jezírko je hluboké 10 až 15 sáhů, to jest asi 19 až 28 a půl metru podle toho, jak vysoko sahá voda. Proti dřívějším názorům o bezdnosti jezera blížil se jeho odhad dosti skutečnosti.

Počátkem minulého století byl návštěvníkům již také umožněn bezpečný sestup až k hladině jezírka. Jak uvádějí zprávy z tehdejší doby, dal v roce 1815 tehdejší krajský hejtman v Hranicích, hrabě Karel Chotek, pozdější nejvyšší půkrabí český, upravit v celém kopci proti lázním pohodlné chodníky. Na jižní straně propasti bylo zřízeno 260 stupňů, po nichž bylo možno sestoupit do hlubiny až k temně zelenému jezírku.

Fulnecký lékař dr. Zink zanechal nám ve spise: „Die besuchtesten Badeörter und Gesundbrunnen des österreichischen Kaiserthums“ z r. 1821 také líčení, s jakými pocity sestoupil do propasti:

„Sestoupil jsem konečně po 260 stupních dolů na dno 36 sáhů hluboké skalní prohlubně a vzhlížel na závratně příkrá místa, ale skalní střecha, podobná zespodu polo-

zřícené klenbě, ohraničuje pohled na nebe a nad hlavou se vznášející kusy skály nutí odvrátit oko pro vtírající se myšlenky, že se může zřítit. Křik četných okřídlených obyvatelů děr a puklin (a mezi nimi jsou prý i skalní orli) rozmnožuje hrůzu návštěvníků. Konečně dosáhl jsem jezírka na dně jeskyně. Šumot podobný vařící vodě upoutal mou pozornost: nesčetné bublinky vystupovaly na protější straně, kam nebylo možno dostat se bez čluhu, a rychle pomíjející pára byla viditelná na vodní hladině na těchto místech a prozrazovala, že je zde vysoká teplota a že zde uniká uhlíčitý plyn. Teplota vody v jezírku byla na místě povlečeném mechem, ke kterému jsem se tenkrát dostal, zcela nízká, voda však měla kyselavou chuť a jevila stopy těchž minerál. součástí, které činí z pramenů na levém břehu Bečvy léčivý prostředek. Toto jezírko kyselky má být podle pověsti tak hluboké, že nelze najít jeho dna. Ale tato pověst patří k bezpodstatným lidovým zkazkám, jak ukáže přesné zkoumání.“

Tak soudil o hloubce Hranické propasti dr. Zink, trvalo však ještě více než 80 let, než byla hloubka jezírka přesně změřena.

L. N.